ఆదొక మెడికల్ కాలేజీ. పరీక్షా ఫలితాలు అప్పుడే ప్రకటింపబడి నట్టున్నాయి. విద్యార్థులూ, విద్యార్థినులూ సందడిగా తమ నంబర్ల కోసం నోటీసుబోర్డులోకి తోసుకువెళ్ళి వెతుక్కుంటున్నారు. ప్యాసయి నవ్వేవాళ్ళు కొందరు. ఫెయిలయినా నవ్వేవాళ్ళు కొందరు. మొత్తం మీద వరండా చాలా హడావిడిగా వుంది.

ఆ బిల్డింగుకు మధ్యలో ఒక మహా వ్యక్తి శిలా విగ్రహం వుంది. చిరునవ్వుతో నిలువెత్తున వున్న ఆ డాక్టరుగారు మరణించినా - ఆయన ఆశయాలూ, సేవ, ఈ తరం విద్యార్థులకు ఆదర్శప్రాయాలు. అందుకే ఆ విగ్రహాన్ని అక్కడ ప్రతిష్ఠించారు. ఆ విగ్రహానికి చుట్టూ చక్కని పచ్చిక బయలు వుంది. అది విశాలంగా వుండటంచేత కొందరు విద్యార్థులూ, విద్యార్థినులూ కూడా అప్పుడప్పుడు అక్కడ కూచుంటారు.... విశ్రాంతి కోసం.

కాని—ఆ రోజు మాత్రం ఒకే ఒక విద్యార్థి కూచుని వున్నాడు. ఏదో తీక్షణంగా ఆలోచిస్తున్నాడు. సమస్య తెగటం లేదు. పచ్చికను తీసి, ముక్కలు ముక్కలుగా కొరుకుతున్నాడు. అతని సమస్య మాత్రం కొరకబడటం లేదు. వచ్చేపోయే విద్యార్థులెవరూ అతన్ని గమనించడం లేదు. వాళ్ళ గొడవల్లో వాళ్ళున్నారు. కాని కరుణ—అతని సహపాఠి, అతన్ని గమనించింది. అతని పరిస్థితి ఆమెకు అంతకు ముందే తెలుసు. అందుకే అతన్ని ఓదార్చాలని అతనికి పక్కనే కూచుంది.

"కుమార్! నేను అనుకున్నంత పనీ చేశావు. నువ్వు ఫీజు కట్టకపోవడం చేతనే కదా ఫెయిల్ అయ్యావు. నీకు కడతానంటే ఎందుకు మొహమాట పడ్డావు? నేనే కట్టుకుంటానని ఎందుకు చెప్పావు? నీ తెలివితేటలూ, చాకచక్యమూ, అన్నీ నీ లేమిచేత లేకుండా పోతున్నాయి. మన క్లాసులో వాళ్ళంతా డబ్బు వుండబట్టే డాక్టర్లు అవుతారు. డాక్టర్లు అయ్యారు కనుకనే, డబ్బు సంపాదిస్తారు. ఇన్నాళ్ళు నువ్వుపడ్డ శ్రమ, నీ ధ్యేయం అన్నీ వృధా అయిపోయాయి. ఎందుకు ఇలా చేశావు?''

"క్షమించు కరుణా! నీ డబ్బు ఎలాంటిదో నాకు తెల్సు. అలాంటి డబ్బుతో నేను డాక్టర్ని కాను-కాలేను'' అన్నాడు నిర్మొహమాటంగా.

"మా నాన్న చెడు మార్గాల్లోనే డబ్బు సంపాదించాడు. ఆ డబ్బుతో నీ పరీక్ష ఫీజు కట్టి దాన్ని సద్వినియోగం చేద్దామనుకున్నాను. కాని, నువ్వు నాకా అవకాశం యివ్వలేదు. సరే-మళ్ళీసారి—''

"చూద్దాం'' అని లేచి వెళ్ళిపోయాడు. అతని వంక జాలిగా, బాధగా చూస్తూ వుండిపోయింది కరుణ.

నిరుత్సాహంతో మెల్లిగా నడుస్తున్నాడు కుమార్. అతన్ని దాటుకుంటూ పోతున్నాయి కార్లూ, బస్సులూ. వాటిని మించిన వేగంతో పోతూంది అతని మనసు. తాను ఎలాగైనా డాక్టర్ అవాలి. కాని—ఎలా? ఇదే ఆలోచన అతని మనసును ముందుకూ వెనక్కీ గెంటుతూంది.

మెల్లగా అతని గదికి చేరుకున్నాడు. ఆ గదిలో అతను వుంటున్నా, ఆ గది అద్దె వగైరాలు అతని స్నేహితుడే యిస్తూ వుంటాడు. అతనికీ వుద్యోగం లేదు. ఇద్దరూ ఒకే క్యారియర్ తింటారు. ఒకే చాప మీద పడుకుంటారు. ఆ గదికి ఆనుకుని వున్న డాబా మీద నిలబడితే వారి అంతస్తు అందరికీ బోధపడుతుంది. వారికింద మూడు అంతస్తుల్లో జనం వున్నారు. కుమార్ వచ్చేసరికి రాజా పడుకుని వున్నాడు. రావడం రావడం కుమార్ నేరుగా మంచినీళ్ళ కుండ దగ్గరకు

వెళ్ళాడు. గడగడా అందులో వున్న నీళ్ళన్నీ తాగేసి, తృప్తిగా ఒకసారి తేన్చాడు.

"భలే చల్లగా వున్నాయిరా, ఇవాళ నీళ్ళు" అనుకున్నాడు తనలో తాను. అలికిడికి రాజా కళ్ళు తెరిచి—

"ఆ నీళ్ళు ఇవాళటివి కాదురా బ్రదర్ నిన్నటివి. ఇవాళ ఇంటాయన కుళాయి మూసేశాడు. అవునుగాని, నిన్న మొన్న ఎక్కడ బ్రదర్?"

"ఊళ్ళోనే—"

"ఈ జోక్ కేంగాని, నీకో శుభవార్త." అని పాత పత్రికలు తిరగేసి ఒక వార పత్రిక తెరిచి, అందులో తాను దాచి వుంచిన ఒక కటింగ్ తీసి యిచ్చాడు.

"యుద్ధరంగంలో సైనికులకు సేవ చేయడానికి కుతూహలపడే డాక్టర్లు కావాలని ప్రకటన, పైనల్ ఇయర్ చదివే విద్యార్థులు కూడా దరఖాస్తు పెట్టవచ్చు."

"మన అదృష్టానికి వుద్యోగం కూడానా?" అని పెదవి విరిచేశాడు కుమార్.

"పోనీ, ఆ ఎం.ఎల్.ఏ. గార్ని అమ్మాయిని పెళ్ళాడి, నువ్వు కూడా ఏ ఎం. ఎల్. ఏ. నో ఎం. పీ యో అయిపో—" అన్నాడు ఒళ్ళు మండిపోయిన రాజా.

"ఆ కరుణ మాట నా దగ్గర ఎత్తద్దు."

"పోనీరా - అదృష్టాన్ని చేజేతులా వదులుకుంటున్నావని చెప్తున్నాను."

"అలాంటి అదృష్టం నాకు అక్కర లేదు."

"పోనీలే. అప్లికేషన్ కోసం రాశాను. రేపో ఎల్లుండో వస్తుంది. రాగానే అప్లయి చేసెయ్. నీకు వుద్యోగం వస్తే, నీ జీతంలోంచి ప్రతినెలా మనకీ కాస్త పంపొచ్చు."

"సర్లే. దీపం ఆర్పేసి పడుకో."

"మా నాయనే - అది దీపం కాదురా తండ్రీ, పున్నమి వెన్నెల. చంద్రుణ్ణి ఇంట్లోనే కట్టేశాడు ఇంటాయన."

ఇద్దరూ ఒకే చాప మీద పడుకున్నారు.

*　*　*

రాజా ఆశించినట్టు దరఖాస్తు వచ్చింది బలవంతంగా కుమార్ చేత సంతకం చేయించి పంపాడు.

తిరుగు టపాలో వుత్తరం వచ్చింది. అప్లికేషనే తిరిగి వచ్చిందనుకున్నాడు కుమార్. కాని, ఇంటర్‌వ్యూకి ఢిల్లీ రమ్మని ఆర్డర్. అందులోనే రైల్వే పాస్ కూడా వుంది. ఆ వుత్తరంతోబాటు-ఆరు నెలల క్రితం ప్రచురింపబడిన రాజా కథకు పారితోషకం ముప్పై రూపాయలు మనియార్డరూ వచ్చింది. ఆ డబ్బుతోనే కుమార్‌ను బయల్దేరమన్నాడు. 'డాక్టర్ కుమార్' అని రిజర్వేషన్ చేయించాడు. రైలు పెట్టె మీద ఆ పేరు చూపి మురిసిపోయాడు రాజా.

బండి కదిలింది. కుమార్ కనుమరుగయ్యేవరకూ అతన్నే చూస్తూ మెల్లిగా ఇటు తిరిగాడు రాజా.

పాపం! పరుగు పరుగున వస్తోంది కరుణ. చేతిలో పుష్పగుచ్ఛం, ఓ కవరూ వున్నాయి. ఆమె వెనక వాళ్ళ చప్రాసీ, నెత్తిన పెట్టెతో వున్నాడు. (అందులో బహుశా కుమార్‌కోసం ఆమె కొన్న పాలుబట్టలు వుండొచ్చు.)

"కరుణగారూ! మీ బండిలేటు, కుమార్ వెళ్ళిపోయాడు. అదృష్టవంతుడు!"

"కాని, అదృష్టవంతుడు అని మనం అంటే ఆయన ఒప్పుకోడే." అంది కరుణ ఎంతో బాధగా, నిరాశగా. "రండి. డ్రాప్‌చేస్తాను." అంది వెనక్కి తిరుగుతూ.

"ఒద్దులెండి మీ కారు మా సందులో పట్టదు. ఒకోసారి, నేనే అడ్డంగా నడవాల్సి వస్తుంది."

"ఈజీట్! మా డాడీతో చెప్తాను రోడ్డు వెడల్పు చేయమని, అసెంబ్లీలో అడగుతారు."

"ఒద్దండి, ఇల్లు కూలగొట్టి, రోడ్డు వెడల్పు చేస్తారు. వున్న రూము కాస్తా పోతుంది." అని వెళ్ళిపోయాడు.

*　*　*

కుమార్‌ను సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో పని చెయ్యాలన్నారు. 'సరే' అన్నాడు అతనికి యూనిఫారమ్ యిచ్చారు. వెంటనే డ్యూటీలో చేరాడు కుమార్.

యుద్ధం చాలా వుధృతంగా సాగుతోంది. మన స్థావరాల్లో శత్రువులు బాంబులు వేస్తున్నారు. మన సైనిక శిబిరాలు కాలిపోయాయి. అందులో కొన్ని రెడ్ క్రాస్ శిబిరాలు కూడా వున్నాయి. గాయపడ్డ సైనికులకోసం జాగ్రత్త పరుచుకున్న మందులు, ఇంజక్షనులు, వైద్య పరికరాలూ అన్నీ కాలిపోయాయి. చిన్న

సామాన్య ప్రజలు గొర్రెల మందలతో పోల్చబడటం తరచూ జరుగుతుంటు ది. సామాన్య ప్రజలేగాక, అసామాన్యులనదగ్గ వారు కూడా పై సామ్యా కి అతీతులేం కాదు. సహృదయుడని తెలిసీ, చేసే ప్రతి పని వెనుకా కూడా అతని స్వార్థం అణుమాత్రం అయినా లేదని తెలిసీ—ఓ మంచి మనిషి కాపాడలేని న్యాయం ఎందుకు ?''

ఆస్పత్రిలా వున్న ఆ శిబిరం ధ్వంసం అయిపోయింది. మందులకో ఆర్డర్లు పంపారు. మందులు వచ్చేవర యుద్ధం ఆగలేదు.

ఒకనాడు కమాండర్‌కు ాలా బలమైన గాయాలు తగిలాయి. ని ప్రాణం అటూ యిటూ అన్నట్టు వు . శరీరంలోకి అయిదారు తుపాకీగుళ్ళు పోయాయి. వెంటనే ఆపరేషన్ చేసి వాటి తీయాలి. డాక్టర్లంతా ఆందోళన పడుతున్నారు. ఏం చేయాలో తోచడం లేదు ఇంతలో కుమార్ వచ్చాడు.

"డాక్టర్! నాకో ఆలోచన. కమాండర్ మనకు ఎలాగూ దక్కరని పి ు నిరాశ చేసుకుంటున్నారు కదా - నాకు ఒక అవకాశం యిప్పించండి. నాకు చేత నది నేను చేస్తాను, ఆ పైన భగవదేచ్ఛ"

"ఎలా చేస్తావు? నీ దగ్గర ముందని ఆపరేషన్ చేస్తావు?'' అన్నా అనుభవంతో తలలు పండిన డాక్టర్లు.

"చూస్తారుగా!'' అని తన షేవింగ్ సెట్‌లో వున్న కొత్త బ్లేడ్ల కెట్ తీసుకున్నాడు కుమార్. నేరుగా పేషెంట్ దగ్గరకు వచ్చాడు. కళ్ళు మూ కుని భగవంతుని తలుచుకున్నాడు. ఆపరేషన్ చేశాడు. అయిదుగుళ్ళూ తీశా . అంతా ఆశ్చర్యపోయారు. అతని ధైర్యాన్నీ సమయస్ఫూర్తినీ అభినందిం ు.

"నాదేం లేదు. ఆయ ఆయువు గట్టిది'' అన్నాడు నమ్రతతో, మార్.

కుమార్ సమయస్ఫూ ్తి, సాహసాన్నీ మెచ్చుకుంటూ పై ధికారులకు రాశారు. కుమార్‌ను అభినంది ప్రధాని, రక్షణమంత్రి వుత్తరాలు రాశా . శిబిరంలో అతను అందరికీ తెలిశాడు. అందరికీ తలలో నాలుక అయ్యాడు.

ఆపదనుంచి బయటపడ్డ కమాండర్‌తో పాటు ఆయన్ని రక్షించిన కుమార్‌నూ కలిపి ఫోటో తీశారు కొందరు పాత్రికేయులు.

* * *

ఆ ఫోటో పత్రికలో చూశాడు రాజా. అతని ఆనందానికి అంతులేదు. ఆ మేడలో వున్న అన్ని గదుల్లోకీ పరుగు పరుగున వెళ్లాడు. పేరు పేరున అందరినీ పిలిచాడు. అందరికీ ఆ ఫోటో చూపించాడు.

"నా కుమార్ డాక్టర్ అయ్యాడు. వాడిని పెద్ద పెద్ద మంత్రులే పొగిడారు.' అని కిందకు దిగబోతూవుంటే కరుణ ఎదురైంది.

"ఏమండీ! విన్నారా! కుమార్ డాక్టర్ అయ్యాడు.''

"విన్నానండి. ఆయన ఎడ్రసుంటే యిస్తారా?''

"ఓయస్. ఏం కథ?''

"ఏం లేదండి. నా పెళ్ళి శుభలేఖ పంపాలి.''

"అదేంటండి? అంత అర్జెంటుగా పెళ్ళి చేసుకుంటున్నారు?''

"తప్పదండి. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సుస్థిరంగా వుండాలంటే, నేను పెళ్ళి చేసుకోక తప్పదు.''

"భలేగా వుందే!'' అని నవ్వేశాడు రాజా.

"ఔనండి. నేను ఆ రెవెన్యూ మంత్రి గారి అబ్బాయిని చేసుకుంటే, ఆయన వెనక వున్న ముప్ఫై మంది ఎం. ఎల్. ఏలూ మా నాన్నగారు సమర్థిస్తున్న ముఖ్యమంత్రిని సమర్థిస్తారు.''

"ఆహా! రాష్ట్రం కోసం మీరెంత త్యాగం చేస్తున్నారండీ!''

"రాష్ట్రం కోసం ప్రాణాలు అర్పించిన వారిముందు నేనెంత!'' అని ఒక శుభలేఖ మీద రాజా పేరు రాసి యిచ్చింది. మరో దానిమీద కుమార్ పేరు, రాజా చెప్పిన అతని ఎడ్రసూ రాసింది. ఒక్కసారి ఆ చిరునామా వంక చూసింది. ఆ చూపులో- కుమార్‌తో ఆమె నాలుగేళ్ళ సహచర్యమూ అతనిపై ఆమెకు వున్న అభిమానమూ ఈనాడు అవన్నీ మరచి పోవలసి వచ్చినందుకు ఓ రకమైన బాధ వున్నాయి.

* * *

కరుణ పంపిన శుభలేఖ చూస్తున్నాడు కుమార్.

"ఏమిటి డాక్టర్! మీ గరల్ ఫ్రండా?'' అన్నాడు అతనితో పని చేసే మరో డాక్టర్.

"చూడండి. మీకే తెలుస్తుంది'' అని వుత్తరం, శుభలేఖ యిచ్చాడు.

అదంతా చదివిన డాక్టర్——

"కొందరు త్యాగం కోసమే పుడతారు.''

"ఔను'' అన్నట్టు నిశ్శబ్దంగా వుండి పోయాడు కుమార్.

ఇంతలో ట్రాన్సిస్టర్‌లోంచి వార్త——

"ఢిల్లీలో జరుగుతున్న వుభయ దేశాల ప్రధానుల సమావేశం జయప్రదంగా ముగిసింది. శాంతి రక్షణ పత్రాలపై త్వరలోనే సంతకాలు చేస్తారు. ఈనాటి అర్ధరాత్రితో యుద్ధం ముగించాలని ఇద్దరు ప్రధానులూ ప్రకటన చేశారు.''

* * *

రైల్వే స్టేషన్‌లో పెద్ద పూలమాలతో

నిలబడి వున్నాడు రాజా. అంతకు ముందు మిలిటరీ యూనిఫారమ్‌లో కుమార్ పంపిన ఫోటోను అస్తమానూ చూసుకుంటు న్నాడు. మిలిటరీతో ప్రత్యేక రైలు వచ్చింది. అంతా ఒకలాగే వున్నారు. కాని - సామాన్లతో దిగుతున్న కుమార్‌ను గుర్తుపట్టాడు రాజా. ఆనందంగా కుమార్ దగ్గరకు వెళ్లాడు. నిలువు పొడవున వున్న ఆ మాలను వేసి, ఆనందంగా కౌగలించు కున్నాడు. ఇద్దరి కళ్ళల్లోనూ ఆనందాశ్రు వులు. కౌగలించుకున్న మిత్రులు ఇద్దరూ విడిపోయేసరికి-ప్లాట్‌ఫారం అంతా ఖాళీ. స్నేహితులిద్దరూ మెల్లిగా తేరుకుని బయ ల్దేరారు.

* * *

పండు వెన్నెల. కుమార్, రాజా డాబా మీద పడుకుని వున్నారు. కుమార్ చందమామకేసి చూస్తూ ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. అతని ముఖంలోకి చూస్తున్నాడు రాజా.

"ఏమిట్రా ఆలోచిస్తున్నావు?" అన్నాడు రాజా.

- "ముందు ఏం చెయ్యాలా?" అని.

"నా మాట వినవురా నువ్వు. వింటే. ఈ పాటికి ఆ ఎం. ఎల్. ఏ గారి అల్లుడివై పోయి హాయిగా వుందువు. ఆ అల్లుడు ఇప్పుడు ఫారెన్‌లో వున్నాడు. అది పోనీ పోయింది గాని. ఇన్నాళ్ళు సేవ చేశావు కదా - వుద్యోగం మానేసి వచ్చేప్పుడు వాళ్ళేం డబ్బు యివ్వలేదురా?"

"ఇచ్చారు."

"ఏది? ఏ మాత్రం?" అన్నాడు ఆతృతగా.

"ఇచ్చినదంతా ఓ అనాథ కుటుంబానికే యిచ్చేశాను."

"నాకన్న అనాథలెవర్రా నీకు?"

"యుద్ధ రంగంలోనే పరిచయం అయ్యాడు. తాను తాగవలసిన నీళ్ళు నాకు యిచ్చి, తన ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నాడు. అతను ఒక సోల్జర్. ఒక సోల్జర్ మరణించినా ఫరవాలేదనీ, ఒక డాక్టర్ మరణిస్తే మరెందరో మరణిస్తారనీ, నన్ను బతకమన్నాడు. నేను కూడా అతన్ని ఒక కించాలనుకున్నాను. కాని, వీలుపడలేదు" అని ఆగిపోయాడు కుమార్. అతని కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి.

"ఒరేయ్! ఇంతకన్న ఏ డాక్టర్ మాత్రం ఏం చెయ్యగలడురా? నువ్వు డాక్టర్ అవకపోయినా ఫర్వాలేదు. అయాం సారీ. ఐ మీన్. నీకు డిగ్రీ రాకపోయినా ఫర్వాలేదు."

"డిగ్రీ రాదురా. ఆ అవకాశం లేదు."

"ఏమో, ఎవరు చూడొచ్చారు? నాకు లాటరీ తగిలిందనుకో. నువ్వు యం. బి. బి. యస్ ఏం ఖర్మ - ఎఫ్. ఆర్. సి. యస్ కూడా అవుతావు. 'డాక్టర్ అవాలి-అవాలి' అనుకుంటూ పడుకో. కలలోనైనా అవుతావు." అని పడుకున్నాడు రాజా.

కుమార్ మాత్రం ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూనే వున్నాడు.

* * *

మర్నాడు పుదయం కింద వాటాలో వున్న అప్పారావుగారు, ఆయన పక్క వాటాలో వున్న సుందరేశన్‌గారి హిందూ పత్రిక తీసుకుని కుమార్ కోసం వచ్చారు.

"ఆ, కుమార్! నువ్వు వెళ్ళావు. యుద్ధం శాంతియుతంగా ముగిసింది. చాలా సంతోషం." అని కుమార్‌ను అభినందించారు.

"నేను చేసిందేముందండి. ఉభయ దేశాల ప్రధానులూ ఒప్పుకున్నారు."

"అవుననుకో. నువ్వు వెళ్ళిన వేళా విశేషం ఒహటుందా?"

"అంతేనంటారా?" అన్నాడు రాజా. అప్పుడే మేడ మీదకు నీళ్ళ బకెట్ తెస్తూ.

"ఏవిటీ నీళ్ళు కిందనించి తెచ్చుకుంటు న్నారా? ఆ మాత్రం మా బాత్‌రూంలోనే చెయ్యొచ్చుగా! మీరేం పరాయి వాళ్ళు కాదుగా?" అన్నారు అప్పారావుగారు.

"మా వాడికి ఎక్కడ లేని మొహ మాటమూనండి. ఒకోసారి నేను తెచ్చిన నీళ్ళే ముట్టుకోడు. అంతా కళా కళలు.... పేపరు వచ్చిందా? ఆ సుందరేశన్‌గారు ఇంకా రాలేదు అనుకుంటున్నారు."

"ఈ పేపరు వాళ్ళదే. ఆ పేపరు వాడేమో, గుమ్మంలో పడేసి పోతాడు మర్యాద లేకుండా. వాళ్ళు ఎనిమిది అయితే గాని లేవరు. ఈలోగా ఓసారి చూసి ఇవ్వచ్చని తెచ్చాను, చూడు" అని పేపరు రాజాకి యిచ్చాడు.

ఇంతలో కుమార్ బాత్‌రూంలోకి వెళ్ళాడు. అతన్నే పరీక్షగా చూస్తున్నారు అప్పారావుగారు. రాజా మాత్రం 'వాంటెడ్ కాలమ్స్' చూస్తున్నాడు. కుమార్ బాత్‌రూం తలుపు మూసుకోగానే అప్పారావుగారు——

"అవును. మనవాడి దగ్గర ఏమయినా ఫిఫ్టీ రుపీస్ చేంజి వుందా? నేను రాజమండ్రీ వెళ్ళి రాగానే యిచ్చేస్తాను."

"మీ రసలు రాజమండ్రీయే వెళ్ళక పోతేనో?"

"ఈసారి తప్పకుండా వెళ్తాను. మా వాడికి సంబంధం చూస్తున్నానుగా. కట్నం అడ్వాన్సుగా తీసుకు వస్తాను."

"కట్నం అడ్వాన్సుగా యిచ్చేవాళ్ళనే రైలు ఖర్చులు కూడా అడ్వాన్సుగా యం. ఓ చెయ్యమనక పోయారూ?"

"అందామనుకున్నాను. కాని - మరీ ఏబ్రాసి సంబంధం అనుకుంటారని మానేశాను."

"మంచిపని చేశారు....ఆ!, దొరికింది. వాంటెడ్ ఏ డాక్టర్ ఫర్ యే ప్రైవేట్ నర్సింగ్ హోం-అప్లయ్ బాక్సు నంబర్ 2040. కుమార్! నీకు వుద్యోగం దొరికిందిరా." అని సంతోషంగా అరిచాడు రాజా.

"అయితే, నాకూ ఫిఫ్టీ రుపీస్ చేంజ్ దొరుకుతుంది" అన్నాడు అప్పారావుగారు.

"వాడి దగ్గరసలు రూపాయి కూడా చేంజి లేదండి. స్టేషన్ నించి ఆటో కూడా నేనే యిచ్చాను."

"అయితే, నా వుపోద్ఘాతం అంతా వేస్టే." అని మెట్లు దిగాడు అప్పారావు గారు.

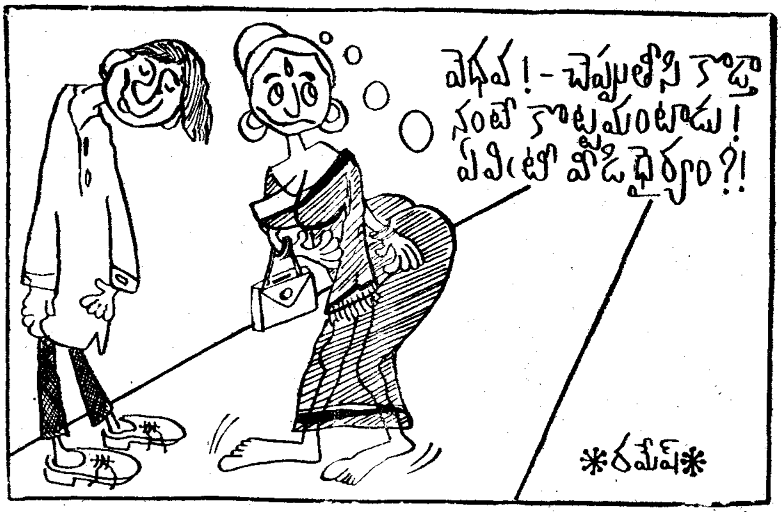

మెట్ల మీదనే ఎదురైన ఆయన శ్రీమతి—

"ఎక్కడండీ-పొద్దుట్నుంచీ?"

"కుమార్‌ని అడుగుదామని వెళ్ళాను. కాని లేదన్నాడు."

"మీ మగాళ్ళింతేనండి. అర్చి పచ్చి గా అప్పు యివ్వరు. ఆ లక్ష్మీకాంతమ్మ గారు కొత్త పుట్టవేస్తే టెన్ రుపీస్ యిచ్చింది. వెంటనే టాక్సీలో వెళ్ళండి. అడ్వాన్సు బుకింగు తెరిచే వేళవుతోంది. విడుదలై యిన్నాళ్ళు ఏ సినిమాపీ చూడకుండా వుండ లేదండి" అని ఆయన్ని తరిమింది.

* * *

ప్రశాంతమయిన వాతావరణంలో ఒక చిన్న కుటీరంలా వున్న హాస్పిటల్. "మానవ సేవే మాధవ సేవ" అనే మహా దాశయంతో మారుమూల ఒక కుగ్రామంలో వెలసిన వైద్యశాల.

లోపల డాక్టర్ ధైర్యంగారితో కుమార్ తన గురించి చెప్పుకుంటున్నాడు.

"ఇవి ప్రధాన మంత్రి, రక్షణ మంత్రి నన్ను అభినందిస్తూ రాసిన వుత్తరాలు. నేను యుద్ధ సమయంలో చేసిన సేవను ప్రస్తుతిస్తూ, యిచ్చిన సర్టిఫికేట్" అని ధైర్యానికి యిచ్చాడు.

"నాకీ సర్టిఫికేట్ల మీద నమ్మకం లేదు. అయిదు రూపాయలకి సర్టిఫికేట్ దొరుకు తుంది. ఒకరిచ్చిన సిఫార్సు వుత్తరాల మీద నాకు నమ్మకం లేదు. డాక్టర్‌ని నేను ప్రత్యక్షంగా చూడాలి. ఏమంటావ్" అన్నారు డాక్టర్ ధైర్యం.

"చాలా బాగుందండి. మీ యిష్టం - మీరే పరీక్ష పెట్టినా సరే నేను రెడీ."

"రా. లోపల ఒక పేషెంట్ బెడ్ మీద వుంది. ఆ రోగిని పరీక్షించు. ఏ యిష్టం నువ్వేం చేస్తావో చెయ్." అని కుమార్‌ను లోపలకు తీసుకు వెళ్ళారు డాక్టర్ ధైర్యం.

కుమార్ రోగిని పరీక్షించాడు. అతని అభిప్రాయం చెప్పాడు. చికిత్సా విధానం చెప్పాడు. డాక్టర్ ధైర్యానికి నమ్మకం కుదిరింది. వెంటనే ఆనందంగా ధైర్యం -

"యు పాస్‌డ్ ఇన్ మై టెస్ట్. జాయిన్ ఇమ్మీడియేట్లీ."

"కాని—సర్! నేను.... నేను...." అని ఏదో చెప్పబోయాడు కుమార్.

"నువ్వేం మాట్లాడకు. యు ఆర్ మై డాక్టర్ అసిస్టెంట్. టెల్ మి హౌ మచ్ యు ఎక్స్‌పెక్ట్?"

కుమార్ ఏమీ చెప్పలేక పోయాడు. అతని మొహమాటాన్ని గ్రహించిన ధైర్యం—

"ఫైవ్ హండ్రెడ్?"

"సార్!"

"సెవెన్ హండ్రెడ్-ఫిఫ్టీ-ఫ్రీ లాడ్జింగ్ అండ్ బోర్డింగ్. యుకెన్ స్టాప్ ఫ్రమ్ సర్వీస్ ఒన్లీ ఫర్ బెటర్ ఫ్యూచర్-అఫ్ కోర్స్ విత్ ఎ మంత్స్ నోటీస్. ఓ.కే?"

"ఓ కే సార్."

"దెన్ టేక్ యె మంత్స్ శాలరీ ఏజ్ ఎడ్వాన్స్."

"థాంక్ యు సార్!" అన్నాడు డబ్బు తీసుకుంటూ కుమార్.

* * *

రాజా ఆనందంగా అయిదువంద రూపాయల నోట్లతో పోస్టుమాన్‌ని కౌగి లించుకున్నాడు.

"కుమార్! నువ్వు డాక్టర్‌విరా - డాక్టర్‌వి." అంటూ ఆనందంగా ప్రతీ గుమ్మం దగ్గరకూ పరుగెత్తాడు-ఈ ఆనం దాన్ని అందరికీ పంచడానికి-అతనికి ఎదు రైన అప్పారావుగారు-

"ఓ ఫిఫ్టీ చేంజ్ యిస్తావా?" అని అడిగారు.

"ఓయస్!" అని నూర్రూపాయల నోటు యిచ్చాడు రాజా.

"వందే! ఆహా!" అని ఆనందంలో మునిగిపోయాడు అప్పారావుగారు. కళ్ళు తెరిచి చూసేసరికి రాజా రోడ్డు మీదకు వెళ్ళిపోయాడు. పక్కనే నిలబడి వుంది ఆయన శ్రీమతి - ఆ వంద రూపాయల నోటు చూసేసరికి ఆమెకు నోరు వూరింది.

"వందే! పదండి. హోటల్‌కి పోయి భోంచేద్దాం - బిర్యానీ తిని చాలా రోజు లైంది."

* * *

ధైర్యంగారి హాస్పిటల్‌కి దగ్గరలోనే ఒక రెసిడెన్షియల్ స్కూలు వుంది. ఆ స్కూలులో ఒక టీచర్ వున్నట్టుండి కళ్ళు తిరిగి పడిపోయిందట. అడావిడిగా ఆమెను హాస్పిటల్‌కు తెచ్చారు. విద్యార్థులంతా విచారంగా వరండాలో నిలబడి ఆత్రుతగా చూస్తున్నారు. డాక్టర్లూ, నర్సులూ ఎంతో అడావిడిగా పరుగెడుతున్నారు. డాక్టర్ ధైర్యం ఇతర డాక్టర్లతో పదే చర్చిస్తు న్నారు. కుమార్ ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు

"నేను చేస్తాను, డాక్టర్!" అన్నాడు.

"అది చాలా సీరియస్ కేస్ - బెటర్ వుయ్ డోంట్ అటెంప్ట్"-మరో డాక్టర్.

"ఇటీజ్ ఎడిన్‌గ్రెస్ ఫర్ ఎ డాక్టర్. లెట్ మిడు మైడ్యూటీ" అన్నాడు కుమార్.

"ఓకే. బెస్ట్ ఆఫ్ లక్-కారీ ఆన్ మై యంగ్ డాక్టర్!" అని ఆశీర్వదించారు డాక్టర్ ధైర్యం.

*　　*　　*

కుమార్ ఆపరేషన్ చేస్తున్నాడు. ఆ ఆపరేషన్ చాలా త్వరగా-కొన్ని క్షణాల్లో జరగాలి-ఏ మాత్రం ఆలస్యమైనా ప్రాణం దక్కదు.

పిల్లలూ, మిగతా టీచర్లూ చాలా ఆత్రుతగా చూస్తున్నారు. కొందరు క్రీస్తు విగ్రహం దగ్గర ఆమె ప్రాణ రక్షణ కోసం ప్రార్థనలు చేస్తున్నారు.

కుమార్ ఆపరేషన్ ముగించాడు. నేరుగా-తన గదిలోకి వెళ్ళాడు. ఏదో కాగితం మీద రాశాడు. నేరుగా డాక్టర్ ధైర్యం దగ్గరకు వెళ్ళాడు.

"సార్! నేను చేయకూడని పని చేశాను. ఆ ప్రాణాన్ని రక్షించడం కోసం ఆత్రుతలో తొందర పడ్డాను. దీని పర్యవసానానికి నేనే బాధ్యుణ్ని." అని రాసిన చీటీ యిచ్చాడు.

"ఈ ఆలోచన ముందే వుండాలి. ఆ మాత్రం నమ్మకం, ధైర్యం లేనివాడివి ఎందుకు ఆపరేషన్ చేశావు?"

"నమ్మకం ధైర్యంలేక కాదు సార్."

"మరేమిటి? ఆ అమ్మాయి కండిషన్ తెలుసా?" అన్నాడు డాక్టర్ ధైర్యం.

"ఏం సార్?" అని నిర్ఘాంతపోయాడు కుమార్.

"కంగ్రాచ్యులేషన్స్ డాక్టర్!" అని మా స్కూలు పిల్లలు పుష్పగుచ్ఛాలతో కుమార్‌ను అభినందించారు.

"గాడ్ సేవ్‌ది డాక్టర్" అని పాటగా పాడారు.

కుమార్ పుష్పగుచ్ఛాలతో వున్న ఫోటోను కొన్ని వైద్య పత్రికలు ప్రచురించాయి. ఆ రోగాన్ని నిర్ణయించి, సకాలంలో అతను చేసిన ఆపరేషన్‌నూ, అతని ధైర్యాన్నీ పొగిడాయి. వాటన్నిటికీ కుమార్ చాలా వినయంగా సమాధానాలు యిచ్చాడు.

*　　*　　*

సంపూర్ణ ఆరోగ్యాన్ని పొందిన స్కూలు టీచరు విద్యార్థులకు పాఠాలు చెబుతోంది. ఒక పెద్దకారు (ప్రభుత్వందే) చాలా తీవిగా వచ్చి ఆసుపత్రి ముందు ఆగింది. అందులోంచి డ్రయివర్ దిగి తలుపు తెరిచాడు. తెల్లటి ఖద్దరు ధోవతీ, జుబ్బాతోవున్న పెద్ద మనిషి దిగాడు కాని ఒక ఆడమనిషి అందులోనే వుండిపోయింది.

ఆ పెద్దమనిషి నేరుగా కుమార్ దగ్గరకు వచ్చాడు.

"నా పేరు శ్రీధనం" అని తన విజిటింగ్ కార్డు ఇచ్చాడు. ఆ కార్డులో ఆయన గత చరిత్ర, ప్రస్తుతచరిత్ర, విద్యార్హతలూ అన్నీ వున్నాయి. అదంతా చూసిన కుమార్ "ఏం చేయాలి నేను?" అన్నాడు ముక్తసరిగా.

"మీరేం చెయ్యక్కరలేదు. మీరు 'ఊ' అంటే చాలు" అన్నాడు శ్రీధనం.

"అదేమిటండీ?" అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా కుమార్.

"అవునండి. ఏ డాక్టరూ చేయని సాహసం మీరు చేశారు. ఏ డాక్టరూ సాధించని విజయం మీరు సాధించారు. మీరు మా హైదరాబాదే అవడం మాకు గర్వకారణంగావుంది. మీ గురించీ, మీ సాహసాన్ని గురించీ స్వయంగా విన్నాను. పత్రికల్లో చదివాను. అంచేత మీకు ఉడతాభక్తిగా సన్మానం చేయాలనుకున్నాం. దానికి తగిన ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. కాస్తముందుగా మీకు చెప్పాలని వచ్చాను."

"భలేవారండి. నాకు సన్మానం ఏమిటండీ? నేనేం చేశానని?"

"అదేమిటండీ? అలా అంటారు? మా సకల కళాకార సన్మాన సమితి చేత అడిగి మరీ సన్మానం చేయించుకుంటున్నారు. కుమారి కాంతిశ్రీకి ఆడపిల్ల పుట్టితే, సన్మానం చేశాం. నటుడు - మన్నించాలి నటశ్రీ రాఘవ 25వ చిత్రం విడుదల సందర్భంగా సన్మానం చేశాం. వర్ధమాన నటుడు హరిహర తొలిచిత్రం విడుదల సందర్భంగా చేశాం."

"అయితే ఒద్దండి. నన్నిలా బతకనీయండి"

"కాదు. మీరు ఒప్పుకోవాలి. కనీసం మిమ్మల్ని అభినందించే అవకాశం అయినా మాకు యివ్వాలి." కుమార్ ఏమీ చెప్పలేక వూరుకున్నాడు.

"వారు అంతగా అడుగుతున్నపుడు 'కాదు' అనకూడదు కుమార్" అన్నారు డాక్టర్ ధైర్యం-ఇదంతా కొంచెం అవతలగా కూచుని వింటూ.

కుమార్ ఒక్కసారి ఆయన వంక చూశాడు. కాదని చెప్పలేక తట పటాయిస్తున్నాడు. ఆ శ్రీధనం ముఖం మరీ దీనంగా బతిమాలుతున్నట్టు కనిపించేసరికి అంగీకరించాడు.

"చాలా థాంక్సండి." అని కదిలాడు శ్రీధనం.

ఆయనను సాగనంపడానికి కారుదాకా వచ్చాడు కుమార్. సెలవు తీసుకుంటూ, శ్రీధనం ఆ కారులోవున్న ఆడమనిషిని కుమార్‌కు పరిచయం చేశాడు.

"బైదిబై-మీట్ మై మిసెస్ - డాక్టర్ కరుణ."

"నమస్తే"

"నమస్తే"

ఒక్కసారి ఆమెను చూసి గతుక్కుమన్నాడు కుమార్. 'ఇదంతా నీ ప్లానా' అనుకున్నాడు మనసులో. కాని 'మాట' యిచ్చేశాడు. కాదనలేకపోయాడు.

'రేపు ఆదివారం 4 గంటలకి మళ్ళీ వస్తాను. ఇద్దరం కల్సివెళ్దాం."

"సరే" అన్నాడు తప్పని సరిగా కుమార్.

శ్రీధనం కారుఎక్కి బయలుదేరాడు. పోతున్నకారు వైపు చూస్తూ వుండిపోయాడు కుమార్.

*　　*　　*

ఆ హైదరాబాద్ నగరంలో బంజారా

హిల్స్‌లో వున్న ఒక అధునాతన
బంగళా-నగరాన్నీ నగరంలోని ఇ
తలదన్నినట్లుంది ఆ బంగళా. ఈ బం
ముందు అవన్నీ బొమ్మరిళ్ళులాగ కనిపి
న్నాయి. నగరంలోని దీపాలన్నీ మిణ
మిణుకు మంటూ ఆకాశంలోవున్న
త్రాల్లో కల్సిపోయాయి. మిరిమిట్లు గొ
లైట్లను వేసుకుంటూ కారు వెనక క
ఆ బంగళాలోకి వస్తూనే వున్నాయి.
త్రులు, ఎం. ఎల్. ఏలు పుర ప్రముఖు
నాయకులు, లాయర్లు, డాక్టర్లు, అ
వస్తున్నారు. అందరూ శ్రీధనాన్నీ, ఆ
శ్రీమతి కరుణను అభినందిస్తున్నా
వారికి పక్కనే కరుణ తండ్రి ఎం. ఎల్.
గారు తెల్లటి పొందూరు ఖద్దర్లో వున
నల్లగానే కనుపిస్తున్నారు. లీల
శ్రావ్యంగా రవిశంకర్ సితార్ లౌ
స్పీకర్‌లోంచి వినిపిస్తోంది. వచ్చిన అతి
లంతా ఎవరంతట వారు వెళ్ళి, స్వీట్లు
హాట్లు, ఐస్‌క్రీంలు, కాఫీ 'స్వయం సహా
పద్ధతి'ని ఎవరికి కావలసినంత వారు తీసు
తింటున్నారు. ఇంతలో లౌడ్ స్పీకర్ నిం
ఒక ప్రకటన వినబడింది. తినేవాళ్ళు అ
తిరిగారు. వినేవాళ్ళు వింటూనే వున్నారు.

"మహాశయులారా! మా ఆహ్వానా
మన్నించి విచ్చేసిన మీ అందరికీ నా త
పునా, నా శ్రీమతి కరుణ తరపునా స్వా
తం. మా కోరికను మన్నించి, ఈ సన
నానికి అంగీకరించి వచ్చిన డాక్టర్ కుమా
గారికి మన అందరి పక్షానా ఈ పూ
మాలవేస్తున్నాను.

సభలో కరతాళధ్వనులు మిన్ను
ముట్టాయి

ఒక్క పూల మాలను ఇద్దరు మోసు
వచ్చారు. శ్రీధనం దానిని చేతితో ము
కోగా, వారిద్దరూ ఆ మాలను కుమా
మెడలో వేశారు. శ్రీధనం వుపన్యాస
ప్రారంభించాడు.

"డాక్టర్ కుమార్ తెలుగువాడు. అ
దుకు నేను విచారిస్తున్నాను. అతను ఒ
మహారణ్యంలో మారుమూల చిన్న కుటీ
పరిశ్రమలాంటి హాస్పిటల్‌లో రోజుకు ఒ
రిద్దరు రోగులకు వైద్యం చేస్తున్నార
అందుకు నేనెంతో విచారిస్తున్నాను. ఆయ

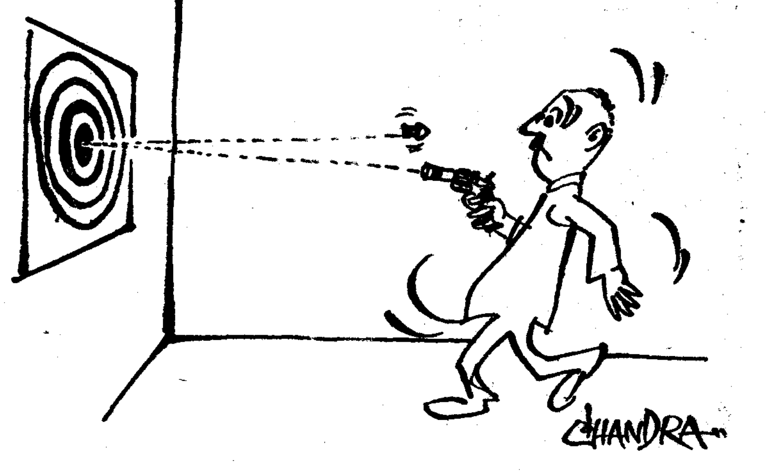

మహామేధావి అందుక్కూడా నేను విచారిస్తున్నాను."

జనంలో కలకలం బయలుదేరింది. ఇది గ్రహించిన శ్రీధనం.—

"నాకు తెలుసు. మీరు నాతో ఏకీభవించరని. నేను మీతో ఏకీభవిస్తాను."

జనం తెల్లబోయారు.

"ఎందుకంటారా? చెబుతాను వినండి. డాక్టర్ కుమార్ ఏ బెంగాలీయో, మహారాష్ట్రియనో అయివుంటే, ఖండాంతర ఖ్యాతి పొందేవాడు. తెలుగు వాడై పోయాడు అందుకే నేను విచారిస్తున్నాను. అతని సేవ, సహాయం మారుమూల ఏ ఒకరికో ఇద్దరికో మాత్రమే లభ్యంకావడం, అందరికీ లభ్యం కాకపోవడంచేత విచారిస్తున్నాను. ఆయన మహా మేధావి. ఆ మేధస్సు ఒక్క తెలుగువాడికేకాదు. మానవజాతి అంతకీ వుపయోగ పడడంలేదని విచారిస్తున్నాను"

సభ అంతా ఒక్కసారి గొల్లున నవ్వింది

"అందుచేతనే ఈ సన్మానసభ. క్షమించాలి. సన్మానసభ అంటే డాక్టర్ కుమార్ అంగీకరించలేను. ఈ పరిచయ సభను ఏర్పాటు చేశాను. తర్వాత మరో ముఖ్య విషయం. మా 'టెలుగూస్ అండ్ టెలుగూస్ "ప్రైవేట్ లిమిటెడ్" ,సంస్థ యొక్క సైన్స్‌వింగ్‌కు డాక్టర్ కుమార్‌ను ముఖ్య అధిపతిగా వుండమని కోరుతున్నాను. ఆ సైన్స్‌వింగ్ మందులు తయారు చేస్తుంది. ఆ మందులు సామాన్య మానవుడికి అందుపాటులో వుండే ధరను నిర్ణయించి, డిస్ట్రిబ్యూషన్ కూడా టెలుగూస్ అండ్ టెలుగూస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ చేస్తుంది. ఈ సైన్స్‌వింగును రేపు ఆగస్టు 15న ప్రధానమంత్రి రాజధానికి వచ్చినపుడు ప్రారంభోత్సవం చేస్తారు. దీనికి ఆమె అంగీకరించారు కూడా.

సభలో కరతాళ ధ్వనులు మిన్ను ముట్టాయి.

"డాక్టర్ కుమార్ ఇప్పుడు సమాధానం ఇస్తారు" అని శ్రీధనం కూచున్నాడు. కుమార్ లేచాడు. వినమ్రంగా నమస్కరించాడు.

"మహాశయులారా! నేనింత వరకూ ఇలాంటి సందర్భాల్లో మాట్లాడ లేదు. ఇక్కడ ఈ ఏర్పాట్లు జరుగుతాయనిగాని నేను మాట్లాడవలసి వస్తుందనిగాని అనుకోలేదు. ఏదో ఆదివారం సాయంత్రం మా యింట్లో 'టీ' అని మాత్రమే చెప్పారు. 'సరే.' అన్నాను. ఇక్కడ ఇంత మహా సభను ఏర్పాటు చేశారు. శ్రీధనంగారు తమ మాటల్లో, నన్ను ప్రతిసారీ 'డాక్టర్ కుమార్' అని సంబోధించారు. నేను డాక్టర్ని కాను.

సభలో కలవరం బయలుదేరింది.

"అవును. నేను చదివి డాక్టర్నికాలేను. చదివినవాళ్ళు నన్ను డాక్టర్ని చేయలేను. ఏదో తప్పనిసరై వైద్యం చేయవలసి

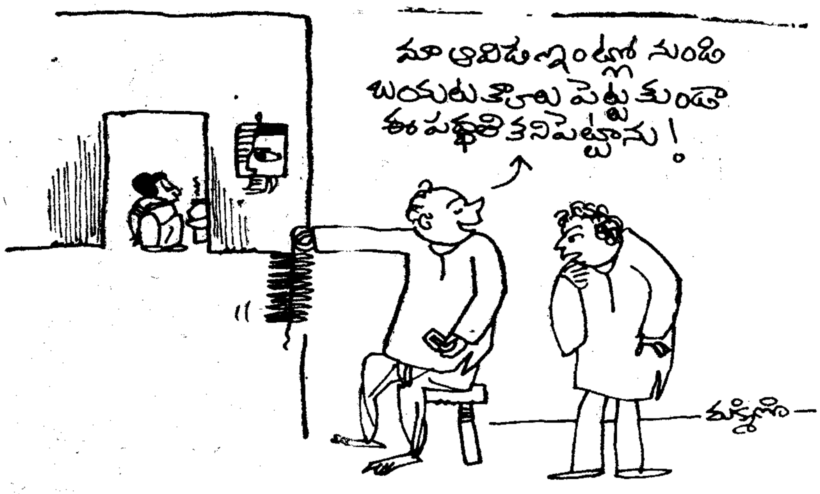

వచ్చింది. చేస్తున్నాను. నా చేతిలో రోగులు ఎవరూ మరణించలేదన్నారు. అది వారి అదృష్టంకాని, నా ప్రతిభకాదు. ఏ సర్జనూ సాహసించని ఆపరేషన్‌లు నేను చేసిన మాట నిజమే. నేను వున్నచోటు, రోగి పరిస్థితీ అలాంటి ఆపరేషన్ నా చేత చేయించాయి. అందుకు నాకు ఆ ధైర్యాన్ని, సాహసాన్నీ ప్రసాదించిన ఆ భగవంతుడికీ, వాటిని వుపయోగించే అవకాశం కల్పించిన డాక్టర్ ధైర్యంగారికి నేనెంతో ఋణపడివున్నాను. తరవాత "పెలుగాస్ అండ్ పెలుగూస్" వారి సైన్సుగు తయారుచేసే మందుల ఫ్యాక్టరీకి నన్ను ముఖ్య అధిపతిగా వుండమన్నారు. నాకన్న తలలు పండిన పెద్దలు ఎందరో వున్నారు. నేను ఆ పదవికి అర్హుణ్ణి కాను. నన్ను క్షమించాలి" అని కూచున్నాడు.

కరుణకు నిరాశ కలిగింది.

సభ వుత్సాహంగా ప్రారంభమైనా, చాలా నిరుత్సాహంగానే ముగిసింది.

*　　　*　　　*

ఈ సభ వివరాలు ఫోటోలు మర్నాడు వుదయం పత్రికల్లో వచ్చేశాయి. ఆ సభ వార్తలతోపాటు కుమార్ అరెస్టు వార్త కూడా వచ్చింది. ఏ డిగ్రీలేకుండా, వైద్యం చేసిన నేరానికి కుమార్ ప్రస్తుతం జైల్లో వున్నాడు.

కుమార్‌ను చూడ్డానికి రాజా వచ్చాడు.

"ఇదంతా ఆ కరుణ చేసింది. నీ మీద వుండే ప్రేమ పగగా మారింది. నిన్ను జైల్లో పెట్టించింది. ఆమె తల్చుకుంటే, రాష్ట్రాన్నే తలకిందులు చేయగలదే. నిన్ను ఎందుకు జెయిల్లో పెట్టించింది.?" అని ఎంతో బాధ పడ్డాడు.

"లేదు. రాజా! తెలిసి చేసినా తెలియక చేసినా, నేరం నేరమే. శిక్ష అనుభవించాల్సిందే." అన్నాడు కుమార్.

"అయితే, ప్రతివాడికి అక్షరాభ్యాసం అవగానే న్యాయశాస్త్రం నేర్పించాలా? పోరా, ఈ న్యాయాలూ, కోర్టులూను. నువ్వు చేసిన సేవకి నిన్ను విడుదల చెయ్యొచ్చు గదరా? గవర్నమెంట్ తల్చుకుంటే ఆర్డినెన్సులు జారీచేసి, రాజ్యాంగాన్నే తలకిందులుగా చేస్తోందే! నీ విడుదల ఒక లెఖ్ఖా?"

"అదెలా జరుగుతుందిరా? మన అదృష్టం ఇలా రాసి పెట్టివుంటే-" అన్నాడు ఎంతో వైరాగ్యంతో కుమార్.

*　　　*　　　*

కోర్టులో విచారణ జరుగుతోంది.

కోర్టు అంతా కిటకిట లాడుతోంది. విజిటర్స్ గ్యాలరీలో, కరుణ, ఆమె భర్త, ధైర్యం, రాజా, అప్పారావు, చాలా మంది వైద్య విద్యార్థులూ వున్నారు,

కుమార్‌పై నేరాలన్నీ ఏకరువుపెడుతూ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ తన దండకం నివేదించాడు. ఆయన వాదాన్ని బలపరిచే సాక్ష్యాలు కూడా చెప్పించాడు.

కుమార్‌చేత వైద్యం చేయించుకుని, రోగనివారణ పొందిన వాళ్ళు కొందరు. ప్రాణదానం చేశాడని పొగిడిన వారు కొందరు చెప్పిన నిజాలే, అతడు దోషి అని రుజువు చేశాయి.

"నేను దోషిని-డాక్టర్‌ని కాను. ఏ పరిస్థితిల్లో నేను వైద్యం చేశాను? యుద్ధరంగంలో చావు బతుకుల్లో వున్న కమాండర్‌కు ఆపరేషన్ చేశాను. ఆ కమాండర్‌కి ఆ క్షణంలో అక్కడే ఆపరేషన్ చేయాలి. దగ్గరలో ఎక్కడా హాస్పిటల్‌లేదు. జీప్‌లో కొన్ని వందల మైళ్ళు తీసుకు వెళ్ళాలి. అంతవరకూ ప్రాణం వుండక పోవచ్చు. వేరే గత్యంతరం లేక, ఆపరేషన్ చేశాను. మారుమూల మహారణ్యంలో టీచర్‌గా పని చేస్తోంది లిల్లీ. ఏభై మైళ్ళ వస్తేగాని హాస్పిటల్ లేదు. ఆమెకు నిమిషాల్లో ఆపరేషన్ చేయాలి. లేకపోతే ఆమె బతకదు. ఆమెను ప్రాణంలా చూసుకుంటున్న వందలాది పసిపాపల ముఖాలు చూశాను. ప్రయత్నిద్దాం. ఫలితం ఎలా వుంటుందో అనిపించింది. డాక్టర్ ధైర్యంగారు నాకు ధైర్యం చెప్పారు. నేను ధైర్యం చేశాను. ఆమె బతికింది. నేను చేసిన వైద్యం - వైద్యుడిగా చేయలేదు. పరిస్థితుల మూలంగా చేశాను. వేరే గత్యంతరంలేక చేశాను. చావు బతుకుల్లో వున్న రోగిని మైళ్ళకి మైళ్ళు తీసుకువెళ్ళి, చంపడమా? 'నేను చేయకూడదు' అని చేతులు కట్టుక్కూచోడమా?"

కోర్టు అంతా నిశ్శబ్దం....

"నేను ప్రాణదానం చేయాలని చేశాను. నాలో వున్న జాలి, నాలోని వైద్యుణ్ణి ప్రోత్సహించింది. ఎదట మనిషి బాధ పడుతుంటే చూడలేకనే ఆపరేషన్ చేశాను. అది చట్టరీత్యా నేరమే. చట్టం దృష్టిలో నేను దోషిని. మనిషి, మనిషికి సాయపడడం నేరమైతే నన్ను శిక్షించండి."

కోర్టు వాయిదా పడింది.

"ఆ మనిషిలో యింత కరుణ, జాలి,

దైవత్వం వుంది. తప్పక వదిలే[illegible]ు."

"దేవుడు వున్నాడు. ఆయ[illegible] ఒదిలే స్తారు. ఎలాంటి కేసులు ఆయన [illegible]సినవి"

అని ఆ కేసు విన్న వాళ్ళం రక-రకాలుగా వూహించుకుంటున్నా[illegible]

కాని—భగవంతుడు ఓడిపో[illegible]ాడు.

కుమార్ చేయరాని నే[illegible] చేశా[illegible]న్నారు. అది చట్టరీత్యా నేర[illegible]న్నారు. అందుకే కారాగార శిక్ష [illegible]స్తున్నా మన్నారు.

కుమార్‌ను ఆ రోజే వేరే వూళ్ళో జైలుకు పంపుతున్నారు.

అది తెల్సిన రాజా, ధైర్య[illegible] లిల్లీ, కరుణ వచ్చారు అతడిని చూడ్డా[illegible].

వారందరినీ చూసిన కుమా[illegible] వైరాగ్యంతో నవ్వుతూ—

"సాగనంపడానికి వచ్చారా?" [illegible]న్నాడు

"లేదు. నీకోసం ఎదురు [illegible]ాస్తుంటాం. నిన్ను డాక్టర్ని చేస్తాం." [illegible]న్నారు డాక్టరు ధైర్యం.

"నువ్వు వచ్చేసరికి, నేను [illegible]బ్బు సంపాదించి వుంచుతాను. రాత్రీ [illegible]గలూ కష్టపడతాను. కథలు రాస్తాను. [illegible]చ్చిన డబ్బంతా, నీ పేరిట బ్యాంకిలో వేస్తాను. నువ్వెందుకు డిగ్రీ సంపాదించలేవో నేను చూస్తాను. నువ్వు డిగ్రీ సంపా[illegible]ంచి, డిగ్రీ వున్న డాక్టర్లు తలదించుకునేలా నీ చేత వైద్యం చేయిస్తాను." [illegible]న్నాడు ఆవేశంతో రాజా.

"కుమార్! ఎన్నోసారు నీకు స[illegible]ాయం చేయాలనుకున్నాను. కాని, నాకు ఆ అదృష్టం కన్పించలేదు. మళ్ళీసారైనా?" [illegible]ంది కరుణ ప్రాధేయపడుతూ.

"చూద్దాం" అని కదిలాడు కు[illegible]ార్.

ఇంతలో లిల్లీ, విద్యార్థులూ వచ్చారు-పుష్పగుచ్ఛాలు ఇచ్చారు.

లిల్లీ కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. పుష్పగుచ్ఛం అతని చేతికి యిచ్చింది. నోట [illegible]ాట రాలేదు. పెదవులు వణుకుతున్నాయి.

'నా ప్రాణాన్ని రక్షించిన మీ [illegible]ోసం నా ప్రాణం వున్నంతవరకూ నిరీక్షిస్తాను' అన్న ఆశ ఆమెలో కనుపించింది.

ఇందరు అతనికోసం నిరీక్షిస్తున్నా. అందరినీ వదిలి, ఆ పోలీసుజీపు కుమార్‌ను తీసుకు వెళ్ళిపోయింది.

అక్కడ నిలబడిన రాజా, డాక్టర్ ధైర్యం, కరుణ, లిల్లీ, విద్యార్థులూ బాధగా చేతులు వూపుతున్నారు - అతడు త్వరగా తిరిగి రావాలనే ఆశతో ★

దీపావళి శుభాకాంక్షలతో

హింద్ అగ్రికల్చరల్ కార్పొరేషన్

రైలు పేట :: గుంటూరు

ఫర్టిలైజర్స్ & ఇన్‌సెక్టిసైడ్స్ డీలర్సు

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

1. హిం[illegible]ుస్తాన్ స్టీల్స్ లిమిటెడ్ - రాజా అమోనియం సల్ఫేట్, సోనా
2. ర్యా[illegible]ి[illegible] (యిండియా) లిమిటెడ్ - J. L. O. స్ప్రేయర్లు, యిన్‌సెక్టిసైడ్స్
3. యి. [illegible]. డి. ప్యారీ లిమిటెడ్
4. సాం[illegible]జ్ (యిండియా) లిమిటెడ్